

VOC

GEBUNDELD GELUID
VOOR STEDELIJK
OPENBAAR VERVOER

Betrouwbaar stedelijk OV

+++ actuele reisinformatie +++
punctualiteit +++ optimale
aansluitingen van verschillende
schakels in de gehele
mobiliteitsketen +++

STEDELIJK OPENBAAR VERVOER IN DE SAMENLEVING

VOORWOORD

GEBUNDELD GELUID VOOR STEDELIJK OPENBAAR VERVOER : ROB METZ

Het stedelijk openbaar vervoer
is een onmisbare schakel
in de mobiliteitsketen.

De meeste gemeenten hebben geen directe invloed op het reilen en zeilen van het openbaar vervoer binnen hun grenzen en hun regio. Deze invloed ligt voornamelijk bij provincies en stadsregio's, die de bevoegdheid hebben het openbaar vervoer aan te besteden en aan te sturen.

Elke gemeente heeft een zelfstandige verhouding met deze opdrachtgevende partijen. Daarnaast is het voor gemeenten met een vergelijkbare problematiek lonend om dat gezamenlijke geluid te laten horen. Dat doet de VOC. Want naar gebundeld geluid wordt beter geluisterd.

Openbaar vervoer is van iedereen. Hoewel de organisatie van het openbaar vervoer geen gemeentelijke bevoegdheid is, spreken burgers hun gemeente er wel op aan. Ook in de lokale politiek is openbaar vervoer een populair thema. Het is dus zaak dat de gemeentelijke organisatie goed geïnformeerd is en blijft over dit belangrijke onderwerp, dat veel burgers zo nadrukkelijk bezighoudt.

De VOC ontwikkelt en communiceert de specifieke belangen van de middelgrote steden

in mobiliteitsvraagstukken. Het gaat daarbij om het ontwikkelen en uitdragen van een gezamenlijke visie op aspecten van openbaar vervoer, die de VOC in diverse ambtelijke en bestuurlijke gremia voor het voetlicht brengt. Eenduidig, helder, constructief.

Door de kennisvoorsprong die de VOC haar leden biedt, kunnen zij tijdig anticiperen op nieuwe ontwikkelingen. Is hun belang gediend met actieve, gezamenlijke beleidsbeïnvloeding door de VOC? Dan volgt tijdige actie.

De VOC onderhoudt goede contacten met de relevante regionale, provinciale en landelijke overheidsorganisaties. Denk daarbij aan het IPO en SKVV, het ministerie van Verkeer en Waterstaat en de Tweede Kamerfracties van de grotere politieke partijen. Zij hebben doorgaans weinig contact met individuele gemeenten en luisteren graag naar het gebundelde geluid van de VOC.

Rob Metz, voorzitter VOC

GESPREKSPARTNER VAN FORMAAT

De belangrijkste en zwaarste vervoerstromen vinden plaats in stedelijk gebied. Juist in deze gebieden draagt passend openbaar vervoer nadrukkelijk bij aan de bereikbaarheid, veiligheid en leefbaarheid van (binnen)steden. Het stedelijk openbaar vervoer is een onmisbare schakel in de mobiliteitsketen.

De Vereniging Openbaar vervoer Centrum-gemeenten (VOC) behandelt de belangen van middelgrote steden op dit gebied. Waarom? Middelgrote steden (65.000 - 250.000 inwoners) hebben geen directe invloed op het openbaar vervoer in hun omgeving. Provincies, stadsregio's en vervoerbedrijven beslissen over zaken als lijnvoering, materieel, tarieven en financiering. Toch is meedenken over deze kwesties wenselijk, zo niet noodzakelijk. De VOC zorgt ervoor dat de mening van middelgrote steden wordt gehoord.

Deze brochure belicht de werkwijze van de VOC en is bedoeld voor alle schakels en spelers in de keten van openbaar vervoer en mobiliteit, zoals:

- rijk, provincies, stadsregio's en gemeenten
- parlementariërs
- vervoerders
- bestaande en toekomstige VOC-leden

De VOC staat voor passend openbaar vervoer in middelgrote steden: betaalbaar, betrouwbaar, veilig en comfortabel. De VOC is hun kennis-, contact- en lobbynetwerker. En bewaakt hun belangen bij overheden, vervoerders en gebruikers. De VOC bundelt krachten en vormt daarmee een gesprekspartner van formaat.

*De VOC staat voor
passend openbaar vervoer
in middelgrote steden:
betaalbaar, betrouwbaar,
veilig en comfortabel.*

*De VOC staat voor
passend openbaar vervoer
in middelgrote steden:
betaalbaar, betrouwbaar,
veilig en comfortabel.*

Het sterke punt van het stedelijk openbaar vervoer is het vervoer van grote aantallen mensen van, maar en binnen stedelijke netwerken, op een ruimtelijk efficiënte manier.

STEDELIJK OPENBAAR VERVOER IN DE SAMENLEVING

De kwaliteit van het stedelijk openbaar vervoer is een graadmeter voor de kwaliteit van de samenleving. Het openbaar vervoer is een levensader voor een gemeenschap ten aanzien van economie, (sociaal-maatschappelijke) participatie en recreatie.

- OV versoepelt economisch verkeer.
- OV brengt mensen makkelijker bij elkaar.
- OV draagt bij aan meer verkeersveiligheid.
- OV vermindert geluidshinder.
- OV zorgt voor schonere lucht.

Het sterke punt van het stedelijk openbaar vervoer is het vervoer van grote aantallen mensen van, naar en binnen stedelijke netwerken, op een ruimtelijk efficiënte manier. Het OV is een krachtige verzameling van de belangrijkste schakels in de mobiliteitsketen, een kracht die moet worden behouden en versterkt. Passend stedelijk openbaar vervoer vertaalt zich naar betaalbaarheid, betrouwbaarheid, veiligheid en comfort. De reiziger weet waar hij aan toe is en het openbaar vervoer sluit aan op de wensen van de reiziger.

Betrouwbaar stedelijk OV
+++ actuele reisinformatie
punctualiteit +++ optimale aansluitingen
van verschillende schakels in de gehele
mobiliteitsketen +++

Comfortabel stedelijk OV

+++ hogere frequenties in
dichtbevolkte gebieden +++ één
betaalmiddel voor alle vormen van
openbaar vervoer +++ maatwerk
in tarieven +++ toegankelijk voor
ouderen en gehandicapten +++
fietsenstallingen en parkeerplaatsen
bij stations +++

Com
+++
dich
beta
oper
in to
oude
fiets
bij s

OUDE NAAM, NIEUWE STIJL

Voorheen stonden de letters VOC voor 'Vervoers-
autoriteiten Openbaar vervoer Centrumgemeenten',
een vereniging van gemeenten die hun stedelijk
openbaar vervoer regelden, met behulp van een
rijkssubsidie. Het systeem ontstond in de zestiger
jaren, toen het OV snel duurder werd. Steeds
meer automobilisten maakten steeds minder
gebruik van het OV, waardoor het OV per persoon
steeds duurder werd. Een subsidie hield het OV
betaalbaar.

Als gevolg van deregulering (minder regels) en
decentralisatie (minder rijksoverheid) in de jaren
tachtig en negentig werd het systeem herzien.
Het aantal vervoersautoriteiten - de ontvangers
van de OV-exploitatie-subsidie - werd verminderd
tot de twaalf provincies en zeven stadsregio's.
Veel middelgrote steden zagen hun directe invloed
op passend stedelijk openbaar vervoer aanzienlijk
slinken.

VOC VOC

Was hiermee het bestaansrecht van de toenmalige VOC - het verzekeren van passend stedelijk openbaar vervoer – verdwenen? Nee. De VOC 'nieuwe stijl' ontstond. De Vereniging Openbaar vervoer Centrumgemeenten ontwikkelde zich tot hét kennis-, contact- en lobbynetwerk voor openbaar vervoer in en rond middelgrote steden. Met het voortzetten van de VOC voorkwamen individuele leden dat hun eigen geluid zou ondersneeuwen.

VOC-leden zijn steden met een inwonertal tussen de 65.000 en 250.000 inwoners. Doel: kennis uitwisselen, kennis vermeerderen, ontwikkelen en communiceren van een gebundeld geluid.

Overigens is de status van opdrachtgever nog niet helemaal verdwenen. Sommige concessies zijn volledig 'doorgedecentraliseerd', soms wordt samen aanbesteed. Dat levert nuttige kennis en ervaring op, die binnen de VOC wordt gedeeld.

EEN SAMENHANGENDE VISIE

Drie beleidsterreinen spelen een belangrijke rol: ruimtelijk-, economisch- en verkeers- en vervoerbeleid.

Openbaar vervoer is onmisbaar voor de bereikbaarheid, veiligheid en leefbaarheid van steden. Voor goed functionerend openbaar vervoer is een samenhangende visie noodzakelijk. De VOC heeft een visie waarin drie beleidsterreinen een rol spelen: ruimtelijk beleid, economisch beleid en verkeers- en vervoerbeleid.

De verdeling van activiteiten:

het ruimtelijk-economisch beleid

VOC-gemeenten willen inrichtingsmaatregelen voor een versterkte vitaliteit en kwaliteit van de stad. Een doordachte ruimtelijke verdeling van functies als wonen, werken, winkelen en recreëren helpt verdere congestie, onbereikbaarheid, monocultuur en uitvallen van stedelijke functies te voorkomen.

Verplaatsen tussen activiteiten:

het mobiliteitsbeleid

VOC-gemeenten willen gelijkwaardige of betere alternatieven voor 'vanzelfsprekend' autogebruik. Dat betekent minder onnodig autogebruik en meer lopen, fietsen en gebruik van openbaar vervoer. Met flankerend beleid (parkeertarieven, aanleg van transferia en/of P+R-terreinen) kunnen steden vervoerkeuzes beïnvloeden.

Vorrang voor stedelijk openbaar vervoer:

het verkeer- en vervoerbeleid

VOC-gemeenten willen het stedelijk openbaar vervoer aantrekkelijker maken door:

1. Ordeningsmaatregelen: systeemkeuze, bijvoorbeeld light rail of hoogwaardig busvervoer.
2. Openbaarvervoermaatregelen: bevorderen van de doorstroming middels vrije rijbanen, prioriteiten bij verkeerspleinen en -kruisingen, optimale inzet van haltes en drempels etc.
3. Flankerende maatregelen: voorbeelden zijn parkeermaatregelen, fietsbeleid en afspraken met het bedrijfsleven over mobiliteitsmanagement.

ACTUELE STANDPUNTEN

Investerings in spoor relateren aan stedelijk vervoer

De VOC is een voorstander van het verbeteren van het NS-netwerk, maar vindt aandacht voor alleen de belangrijkste treinverbindingen tussen de grote steden – het kernnet - te beperkt. Het is belangrijk ook te investeren in de aansluitingen op dat kernnet, inclusief regionaal OV op de middellange afstand (10 tot 40 km). Voor de reiziger ligt het keuzemoment tussen openbaar vervoer en auto namelijk niet zozeer op de grote stations, maar op een eerder moment in de vervoerketen.

Meer geld naar decentrale overheden

De VOC steunt het voornemen van het Rijk om meer te investeren in infrastructuur en (vaar)wegen, in regionaal economisch beleid, bereikbaarheid en openbaar vervoer. Uit netwerkanalyses blijkt de toegang tot met name de grote steden het grootste knelpunt. Passend

stedelijk openbaar vervoer is hier de oplossing. Geef decentrale overheden de middelen om dit te realiseren; zij kunnen het beste inschatten waar die gelden het best tot hun recht komen.

Slimmer mobiliteitsbeleid

De VOC vindt dat ten aanzien van het mobiliteitsbeleid ingezet moet worden op benutting, met synergievoordelen die niet per se een forse inzet van middelen vereisen. Besteed aandacht aan de aansluitingen tussen de verschillende modaliteiten. Versterk de inzet van openbaar vervoer vooral daar waar het kansrijk is en waar de automobiliteit in de knel komt.

Mogelijkheid tot tariefsdifferentiatie

De VOC ziet gratis openbaar vervoer niet als doel op zich maar als nuttig strategisch instrument om breder gebruik van het openbaar vervoer te stimuleren. De beslissing ligt uiteindelijk bij de

decentrale overheden. Wil het kabinet gratis openbaar vervoer een meer structureel karakter geven, dan moet zij hiervoor ook middelen beschikbaar stellen.

Toegankelijk openbaar vervoer

De VOC is voorstander van een vergrote toegankelijkheid van het openbaar vervoer, maar dit moet zorgvuldig gebeuren. De streefdatum van 1 januari 2010 voor de inwerkingtreding van de Wet Gelijke Behandeling moet niet worden vervroegd. Een versnelling leidt snel tot meerkosten, omdat – bijvoorbeeld - de ophoging van haltes dan minder vaak meegenomen kan worden bij regulier onderhoud.

Zorgvuldige invoering OV-chipkaart

De VOC ziet grote voordelen in de OV-chipkaart. De introductie van dit systeem behoeft de volle aandacht van de rijksoverheid. De OV-chipkaart biedt grote voordelen en dus kansen voor het openbaar vervoer, maar in verband met de acceptatie door de reiziger is zorgvuldige implementatie een vereiste. Ook moet geen

“Euro-effect” ontstaan, waarbij de reiziger de invoering van de kaart gelijkschakelt met tariefsverhogingen.

Cafetariamodel voor mobiliteitsmanagement

Een wettelijk instrumentarium voor mobiliteitsmanagement maakt het makkelijker om, bijvoorbeeld, bindende afspraken met het bedrijfsleven te maken. De Wet milieubeheer biedt (bewerkelijke) mogelijkheden. De VOC meent dat het beter is het om gemeenten een eenvoudig ‘cafetariamodel’ te laten aanbieden. Bedrijven kunnen dan kiezen voor het maatregelenpakket dat hen het beste past en dat tegelijkertijd resulteert in optimaal stedelijk openbaar vervoer.

Schoner stedelijk openbaar vervoer

Collectief vervoer verbruikt minder energie dan individueel vervoer. Openbaar vervoer is bovendien relatief schoon. Treinen stoten geen directe uitlaatgassen uit, steeds meer bussen schakelen over op CO₂-arme brandstoffen. De VOC vindt de inzet van schoon stedelijk openbaar vervoer nuttig voor het verbeteren van de leefbaarheid in steden.

VOC: ACTIVITEITEN EN CONTACTEN

De VOC onderhoudt contacten met Verkeer en Waterstaat.

De VOC vertegenwoordigt de belangen van middelgrote steden in mobiliteitsvraagstukken. Door de uitwisseling van kennis en discussie zijn ten aanzien van relevante onderwerpen gezamenlijke standpunten ontwikkeld. De VOC draagt deze uit in contacten met andere partijen en in diverse gremia waar de VOC is vertegenwoordigd.

De VOC-contacten zijn onder te verdelen in twee belangrijke groepen: onderling en extern.

Onderlinge contacten

Twee keer per jaar komen alle wethouders Verkeer en Vervoer van de VOC-gemeenten bijeen, in de vorm van een vergadering van het Algemeen Bestuur. Het Dagelijks Bestuur komt vaker bijeen, en telt momenteel vier leden. De contactambtenaren voor de VOC-gemeenten komen circa vijf keer per jaar bijeen om gezamenlijke standpunten voor te bereiden en kennis uit te wisselen. Daarbij komen vaak specifieke thema's aan de orde, belicht door gastsprekers. Het secretariaat van de VOC

verzorgt een wekelijkse mail richting alle ambtelijke contacten, met actuele ontwikkelingen, nieuwe beleidsdocumenten en andere nieuwtjes en wetenswaardigheden.

Externe contacten

De VOC is zowel ambtelijk als bestuurlijk betrokken bij het voorbereiden van beleid op het gebied van openbaar vervoer. Dit gebeurt met name door mee te draaien in ambtelijke en bestuurlijke overleggen, commissies en/of projecten. Zo is de VOC via de VNG bestuurlijk vertegenwoordigd in het Nationaal Mobiliteitsberaad en neemt de VOC ambtelijk deel aan de Overleggroep Openbaar Vervoer (OOV) en aan verschillende landelijke overleggen over bijvoorbeeld toegankelijkheid en sociale veiligheid in het openbaar vervoer.

De VOC zet haar lobby kracht bij door gerichte brieven te sturen, zoals aan de formateur of aan de Minister van Verkeer en Waterstaat.

De VOC beschikt fulltime over een secretaris, ondergebracht bij de VNG. Voordeel hiervan

is dat de VNG en de VOC gebruik kunnen maken van beider expertise en netwerk. Niet onbelangrijk is de ingang van de VOC bij het Ministerie van Verkeer en Waterstaat. Het Ministerie zelf heeft weinig directe contacten met gemeenten en is daardoor buitengewoon benieuwd naar de meningen van een organisatie als de VOC. Om deze reden bestaat er een bilateraal overleg tussen het VOC-bestuur en het Ministerie. De VOC onderhoudt contacten met de woordvoerders Verkeer en Waterstaat van de TweedeKamerfracties en hun medewerkers.

VOC: MEER LEDEN, MEER INVLOED

Belangrijke ambitie van de VOC voor de komende jaren is het vergroten van het draagvlak en daarmee van de invloed die de vereniging kan uitoefenen. Daarvoor is - naast een ambitieus bestuur, goede ambtelijke contacten en een deskundige secretaris - een uitbreiding van het aantal leden nodig.

Kenmerken van leden VOC-gemeenten zijn steden met een inwonertal tussen de 65.000 en 250.000 inwoners, steden met een aantal kenmerkende aspecten. VOC-gemeenten vervullen een centrumfunctie, bijvoorbeeld in de vorm van

een groot winkelapparaat. De omvang van de gemeenten is zodanig dat het openbaar vervoer een belangrijke rol speelt in de verplaatsingen binnen en naar de gemeente. Verder is de bereikbaarheid van deze steden niet alleen belangrijk voor de positie van de steden zelf, maar ook voor die van de regio als geheel.

VOC: CONTACT

Heeft uw gemeente belang bij passend openbaar vervoer? Kies dan voor een gebundeld geluid in de VOC. Wij vertellen u graag waarom uw lidmaatschap belangrijk is. Voor u en uw collega-gemeenten.

Vereniging Openbaar Vervoer Centrumgemeenten (VOC)

Nassaulaan 12
Postbus 30435
2500 GK Den Haag

T 070 373 87 10
F 070 363 56 82
E voc@vng.nl

VOC, Gebundeld geluid voor stedelijk OV

Colofon

Redactie: Rob Metz, Lex Brantenaar, Arthur Rauwerdink

Ontwerp: Üppig

Drukwerk: Ten Herkel BV

Fotografie: René Koster (cover, pagina 2, 5, 6, 13, 17, 18)

Overige fotografie via VOC

Comfortabel stedelijk OV

+++ hogere frequenties in
dichtbevolkte gebieden +++ één
betaalmiddel voor alle vormen van
openbaar vervoer +++ maatwerk
in tarieven +++ toegankelijk
voor ouderen en gehandicapten
+++ fietsenstallingen en
parkeerplaatsen bij stations +++

VOC - VEREN
VERVOER CE

